

TEZIS: VORISLIK VA CHATISHTIRISH

Onarkulov Maksadjon Karimberdiyevich

Amaliy matematika va informatika kafedrası dotsenti

[*maxmaqsad@gmail.com*](mailto:maxmaqsad@gmail.com)

Yusupov Mirsaid Abdulaziz o'g'li

Farg'ona davlat universiteti o'qituvchisi

[*mirsaidbeky@gmail.com*](mailto:mirsaidbeky@gmail.com)

Mirzarahimova Roziyaxon Ibrohimjon qizi

Farg'ona davlat universiteti 3-kurs talabasi

[*rahmatovmuhammadiso@gmail.com*](mailto:rahmatovmuhammadiso@gmail.com)

Vorislik — bu ta'minot yoki tizimlarning o'zgaruvchanligi va fayllarning bir-biridan meros qilib olinishi. Sun'iy intellektda vorislik jarayonlari uning tizimlarini yaratishda qanday ishlab chiqarishni amalga oshiradi.

Chatishtirish (Muloqot) va uning sun'iy intellektdagi roli. Chatishtirish sun'iy intellektlashtirish insonlar bilan muloqot qilish. Tabiiy tilni qayta ishlash (NLP) va uni sun'iy intellektda qo'llash: tilni ishlab, javoblar olish, muloqot o'rnatish.

Vorislikning Mohiyati:

Vorislik insoniyat tarixida muhim ahamiyatga ega bo'lgan jarayon bo'lib, u avloddan-avlodga bilim, tajriba, qadriyatlar va madaniyatni uzatish orqali amalga oshiriladi. Vorislik, nafaqat shaxsiy darajada, balki jamiyatning rivojlanishida ham katta rol o'ynaydi. U avlodlar o'rtasidagi bog'lanishni mustahkamlab, insonlarning o'zaro aloqalarini chuqurlashtiradi. Vorislik jarayoni ko'plab omillarga, jumladan, oilaviy an'analarga, ta'lim tizimiga va madaniy kontekstga bog'liqdir.

Vorislik, bir avloddan boshqa avlodga bilim, tajriba va qadriyatlarni uzatish jarayonidir. Bu jarayon insoniyat tarixida madaniyat va bilimlarning rivojlanishiga asos bo'lgan.

Suniy intellektda Chatishtirishning O'rni:

Chatishtirish, insonlar o'rtasida axborot, fikr va his-tuyg'ular almashinuvi bo'lib, vorislik jarayonini yanada samarali qilishda muhim rol o'ynaydi. Samarali chatishtirish, bilimlarning o'zaro ta'sirini kuchaytiradi.

Samarali chatishtirish axborotning tez va to'g'ri uzatilishini ta'minlaydi, bu esa o'z navbatida bilimlarning o'zaro ta'sirini kuchaytiradi. Chatishtirish jarayonida til, muloqot uslublari va madaniy kontekstlar muhim ahamiyatga ega bo'lib, ular insonlar o'rtasidagi aloqalarni shakllantiradi.

Sun'iy Intellekt va Vorislik:

Sun'iy intellekt texnologiyalari, vorislik jarayonini yangi darajaga olib chiqadi. AI tizimlari, avvalgi tajribalarni o'rganish va yangi vaziyatlarga moslashish orqali bilimlarni samarali uzatishga yordam beradi.

Chatishtirishda Texnologiyaning Roli:

Raqamli kommunikatsiya vositalari (masalan, ijtimoiy tarmoqlar, chat-botlar)

chatishtirish jarayonini tezlashtiradi va global darajada axborot almashinishini osonlashtiradi. Bu esa vorislik jarayonini yanada kengaytiradi.

Sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar vorislik va chatishtirish jarayonlarini yangi darajaga olib chiqmoqda. Bugungi kunda raqamli kommunikatsiya vositalari, masalan, ijtimoiy tarmoqlar va mobil ilovalar, axborot almashinishini tezlashtirib, global darajada o'zaro aloqalarni osonlashtirmoqda. Bu esa vorislik jarayonini yanada kengaytiradi va madaniyatlararo almashinuvni rivojlantiradi.

Biroq, vorislik va chatishtirish jarayonlarida etik masalalar ham muhim ahamiyatga ega. Axborot almashinuvi davomida shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va axloqiy me'yorlarga rioya qilish zarur. Bu, insonlarning o'zaro ishonchini mustahkamlash va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda muhimdir.

Kelajakda sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar vorislik va chatishtirish jarayonlarini yanada rivojlantirishi kutilmoqda. Bu, yangi bilimlarni yaratish va jamiyatni rivojlantirish imkoniyatlarini ochadi. Shunday qilib, vorislik va chatishtirish jarayonlari insoniyat taraqqiyotining ajralmas qismi bo'lib qoladi.

Xulosa

Vorislik va chatishtirish insoniyat tarixida muhim jarayonlar bo'lib, ular avlodlar o'rtasida bilim, tajriba va qadriyatlarni uzatishda asosiy rol o'ynaydi. Vorislik, oilaviy an'analar va madaniyat orqali avlodlar o'rtasidagi bog'lanishni mustahkamlasa, chatishtirish esa axborot va fikr almashinuvi orqali bu jarayonni yanada samarali qiladi.

Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektning rivojlanishi vorislik va chatishtirish jarayonlarini yangi darajaga olib chiqmoqda, bu esa global darajada aloqalarni osonlashtirib, madaniyatlararo almashinuvni kuchaytiradi. Biroq, bu jarayonlarda etik masalalar, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va axloqiy me'yorlarga rioya qilish muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Bourdieu, P. (1986). *The Forms of Capital*. In J. Richardson (Ed.), Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education. Greenwood.
2. Coleman, J. S. (1988). *Social Capital in the Creation of Human Capital*. American Journal of Sociology, 94, S95-S120.
3. Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. Simon Schuster.
4. Hirsch, F. (1976). *Social Limits to Growth*. Harvard University Press.
5. Fukuyama, F. (1995). *Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity*. Free Press.
6. Luhmann, N. (1979). *Trust and Power*. John Wiley Sons.

Onarkulov, M., & Omonaliyeva, E. (2024). QARORLAR DARAXTI VA UNI KIRITISH ALGORITIMI. Science and innovation in the education system, 3(6), 66-73.

Onarkulov, M., & Isaqova, S. (2024). NEYROCHIPLAR, MAXSUS MATRITSALI KUCHAYTIRGICHLAR VA NEYROEMULYATORLAR. *Science and innovation in the education system*, 3(6), 52-58.

Karimberdiyevich, M. O. (2024). EKSPERT TIZIMLARI YARATISH VA ULARNING MUAMMOLARI. ILM-FAN YANGILIKLARI KONFERENSIYASI, 2(1), 123-126.

Onarkulov, M., & Meliboyeva, A. (2024). HEMMING NEYRON TO'RLAR VA ULARNING ARXITEKTURASI. *Current approaches and new research in modern sciences*, 3(4), 177-181.

Onarkulov, M., & Satinova, G. (2024). NEYRON TO 'RLARIDA FAOLLASHTIRISH FUNKSIYALARI. *Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences*, 3(8), 26-30.